

społecznej pozycji ówczesnej kobiety, lecz również jej wrażliwości estetycznej w ramach obowiązujących ją w tym okresie norm obyczajowych. Fotografie zamieszczone w artykule ilustrują ówczesne elementy ubioru i mody.

Dr Adam Wróbel, profesor Kujawskiej Szkoły Wyższej we Włocławku, absolwent UMK w Toruniu, w artykule pt. *O literackich obrazach Nowojki z nadwiślańskiego Dobrzynia – pierwszej średniowiecznej emancypantki polskiej* (s. 116–132), przybliżył nam piękną legendę o polskiej kobiecie z XV w., która żądna wiedzy, uczęszczała przez dwa lata na wykłady w Krakowskiej Wszechnicy. Pochodziła z pobliskiego Dobrzynia. Obraz Nowojki wydaje się być personifikacją potrzeb duchowych kobiety epoki średniowiecza.

Listę opublikowanych w 24 numerze „Zapisków Kazimierzowskich” opracowań zamyka artykuł Hanny Szczechowicz, dr. n. hum. w zakresie historii, pt. *Wizerunek kobiety w malarstwie średniowiecznym* (s. 133–146). Arcydzieła sztuki malarskiej z okresu średniowiecza przedstawiają kobietę jako ucieleśnienie piękna, harmonii i spokoju. Częstym motywem w malarstwie była postać Matki Bożej. Liczne Madonny, będące dziełem wybitnych artystów, przedstawiają niezrównane piękno Maryi. Artykuł ubogacają liczne fotografie arcydzieł malarstwa z tej epoki.

Problematyka kobiety w Polsce średniowiecznej, jak słusznie zauważa autorka *Słowa wstępnego*, jest często pomijana w badaniach współczesnych historyków. Ogłoszone drukiem materiały z konferencji wypełniają tę lukę. Pozostaje jedynie zachęta do lektury wszystkich wspomnianych wyżej artykułów. Uzupełni ona z pewnością naszą wiedzę o sytuacji kobiety w Polsce epoki średniowiecza.

ks. Leonard Fic

 <https://orcid.org/0000-0003-3176-1737>
L.Fic@diecezja.wloclawek.pl

Nasz Długosz to młodości szkoła... W XX rocznicę reaktywacji Szkoły im. ks. Jana Długosza, red. J. Kędzierski, Włocławek 2020, 256 s.

<https://doi.org/10.52404/ttnwloc.stwl.23.38>

„Jubileusz szkoły to oczywiście piękna okazja, by podziękować wszystkim, którzy ją stanowią: Nauczycielom i Uczniom: niechby wychowawcy stawali się dla podopiecznych prawdziwymi autorytetami, a młodzi znajdowali w swoich przełożonych oparcie, zrozumienia i prawdziwe wzorce prawego postępowania!”. Takie wezwanie biskup włocławski Wiesław A. Mering zamieszcza w słowie stanowiącym wprowadzenie do albumu, który ukazał się w 2020 r., staraniem dyrektora szkoły, ks. dr. Jacka Kędzierskiego, redaktora prezentowanej publikacji.

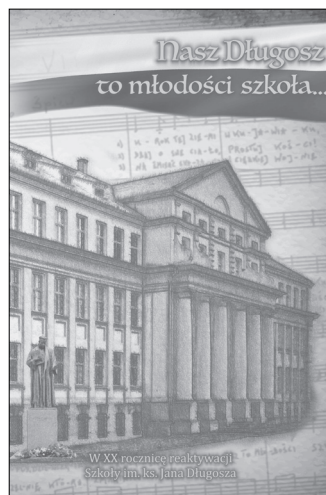
Opisywany album stanowi podsumowanie przeżywanych w ostatnich latach ważnych dla Zespołu Szkół Katolickich im. ks. Jana Długosza we Włocławku jubileuszy, zarówno tych państwowych jak i szkolnych: sześćsetną rocznicę uro-

dzin ks. Jana Długosza – patrona szkoły (2018), setną rocznicę rozpoczęcia działalności Szkoły im. ks. J. Długosza (2016) oraz dziewięćdziesiątą rocznicę oddania do użytku gmachu szkoły przy ul. Łęskiej 26. Wszystkie te ważne wydarzenia zostały przypomniane w słowie wprowadzającym do albumu przez księdza redaktora. Wyrażając radość z wydania pamiątkowej książki, ks. Kędziński podkreśla wartość zawartych w niej tekstów pisanych oraz bogactwo ilustracji, które razem tworzą pejzaż opowiadający historię „Długosza”. Redaktor wymienia osoby, które miały znaczący wpływ na tę szkołę katolicką, oraz dziękuje wszystkim, którzy przyczynili się do powstania pamiątkowej publikacji.

Jubileuszowe wydawnictwo to wzajemnie przenikające się i tworzące wspólną narrację: teksty oraz ilustracje, opowiadające bogatą historię szkoły katolickiej. Po słowie wstępnym zamieszczono kalendarium, które w chronologiczny sposób ukazuje czytelnikowi najważniejsze wydarzenia z życia szkoły począwszy od roku 1916 aż do roku 2019. Ponadstuletnia historia szkoły przedstawia najważniejsze wydarzenia oraz ludzi, którzy w nich uczestniczyli oraz byli ich kreatorami.

Kolejną część stanowi obszerny wywiad, który z dyrektorem ks. Jackiem Kędzińskim przeprowadzili Sławomira Lewandowska oraz ks. Andrzej Tomalak. Ksiądz Kędziński opowiada o początkach i związanych z nimi licznych trudnościach, które jako nowo mianowany dyrektor szkoły musiał pokonać. Z przeprowadzonego wywiadu możemy dowiedzieć się, jak wyglądał odzyskany przez diecezję budynek, jakich wymagał prac remontowych oraz w jakich warunkach rozpoczynali swoją nową przygodę uczniowie oraz nauczyciele szkoły. Pytający odnieśli się również do najważniejszych jubileuszy związanych z funkcjonowaniem od dwudziestu lat placówki i upamiętniających je dzieł, które udało się zrealizować. W wywiadzie nie zabrakło wspomnień związanych z osobami, które przyczyniły się do powstania, funkcjonowania i rozwoju szkoły oraz znanych osób, które gościły w gmachu szkolnym. Prowadzący od początku szkołę, wspominając przeszłość, odniósł się również do przyszłości, rysując plany pełne nadziei na realizację zadań prowadzących do tego, by „szkoła była kuźnią polskiej inteligencji”.

Rocznica urodzin Patrona szkoły znalazła swoje odzwierciedlenie w albumie w postaci dwóch tekstów. Pierwszy z nich został napisany przez prof. ndzw. z Instytutu Historii i Archiwistyki Katedry Historii Średniowiecza i Nauk Pomocniczych Historii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, dr. hab. Piotra Olińskiego. W opracowanym tekście autor zaprezentował sylwetkę polskiego Kronikarza, ukazując w sposób jasny i przystępny dla czytelnika życie, twórczość i działalność

ks. Jana Długosza. W kolejnym artykule zatytułowanym *Jak to z pomnikiem Długosza było...* wicedyrektor szkoły, Sławomira Lewandowska, opisuje dzieje związane z wyjątkowym upamiętnieniem sześćsetnej rocznicy urodzin ks. J. Długosza, jakim było postawienie przed gmachem głównym szkoły jego pomnika. Jak dowiadujemy się z tekstu, pomysłodawczynią tego dzieła była sama autorka tekstu, a wykonanie pomnika zlecono prof. Andrzejowi Borczowi z Zakładu Rzeźby na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Powstanie dzieła wymagało licznych konsultacji i rozmów, które autorka szczegółowo opisuje w swoim tekście. Monument stanął przed szkołą i został uroczystie poświęcony 4 października 2018 roku.

Kolejny tekst opisuje samą historię oraz architekturę budynków, które zajmuje szkoła przy ul. Łęgskiej 26. Ks. Zbigniew Łukasik w artykule „*Długosz przy Łęgskiej. Historia i architektura*”, sięgając do materiałów archiwalnych, zaprezentował w pierwszej części artykułu historię budowy gmachu szkoły oraz kolejnych jego użytkowników w ciągu stu lat. Druga część tekstu traktuje o walorach architektonicznych tego niezwykle ciekawego pod względem architektonicznym budynku. Z tekstu dowiadujemy się, jak wielki wysiłek musieli podjąć na progu XXI wieku zarządzający reaktywowaną szkołą, by przywrócić mu pierwotny wygląd oraz warunki umożliwiające prowadzenie w nim działalności edukacyjnej. Główna księgowa ZSK Magdalena Gutral na kolejnych stronach wydawnictwa przedstawia szczegółowo prowadzone inwestycje i działania zmierzające do dostosowania budynku szkolnego i jego wyposażenia, by spełniał wszystkie normy i sprzyjał prowadzonej działalności edukacyjno-wychowawczej. W zamieszczonych w tekście tabelach zestawia dane obrazujące liczbę uczniów oraz nauczycieli w poszczególnych latach. Tekst został opatrzony licznymi zdjęciami obrazującymi najważniejsze inwestycje zrealizowane w ciągu ostatnich dwudziestu lat.

Niezwykle interesującą część stanowi dział zatytułowany *Wspomnienia*. Na kolejnych kartach albumu czytamy teksty autorstwa byłych nauczycieli oraz uczniów „Długosza”. Ponadstuletnie dzieje szkoły opowiedziane przez jej absolwentów ukazują w sposób niezwykle barwny i ciekawy losy przedwojenne, powojenne i obecne uczniów szkoły katolickiej we Włocławku. Teksty wspomnień zostały ubogacone fotografiami oraz ilustracjami z tamtych czasów.

Przejęcie z części opisowej do ilustracyjnej stanowi dział zatytułowany „*Gość w dom, Bóg w dom*”, czyli kilka słów o Księdze Gości. Zawiera ona wyciąg niektórych z jakże licznych wpisów znaczących osób, którzy w ciągu ostatnich lat gościli w „Długoszu”, z okazji organizowanych uroczystości, akademii, apeli czy też Dni Kultury Chrześcijańskiej. Jak przystało na szkołę noszącą imię największego z kronikarzy, szkoła zapisuje wszystkie najważniejsze wydarzenia w prowadzonej kronice oraz wydawanych co roku „Rocznikach Zespołu Szkół Katolickich im. ks. Jana Długosza we Włocławku”.

Po tekstach pisanych drugą niezwykle ciekawą część prezentowanego wydawnictwa stanowi materiał ilustracyjny. Zebrane tu fotografie ukazują:

założycieli szkoły oraz tych, którzy ją reaktywowali, poczet dyrektorów, kadre zarządzającą, katechetów oraz nauczycieli. Na kolejnych stronach możemy przeglądać fotografie przedstawiające budynek szkoły oraz najważniejsze wydarzenia szkolne. Wzajemne zestawienie zdjęć archiwalnych z okresu przedwojennego oraz z lat współczesnych ukazuje życie codzienne uczniów i nauczycieli – chwile spędzone w szkole i poza jej murami, zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne, te w pracowniach przedmiotowych oraz te na boisku szkolnym. Materiał ilustracyjny pozwala nam poznać najwybitniejszych absolwentów oraz niezwykłych gości, którzy uświetniali swoją obecnością ważne chwile w życiu szkoły.

Album kończy tekst ks. dyrektora Jacka Kędzierskiego zatytułowany *Gimnazjum Długosza już tylko wspomnieniem*. Autor dzieli się wspomnieniami związanymi z reaktywacją szkoły na początku XXI wieku. Przypomina najważniejsze zadania i cele, jakie stoją przed szkołą katolicką, oraz prezentuje uczniów, którzy zostali odznaczeni Medalem za zasługi dla Zespołu Szkół Katolickich im. ks. Jana Długosza we Włocławku.

Prezentowana publikacja to interesująca i twórcza refleksja nad historią i misją, jaką ma i realizuje szkoła katolicka. Niewątpliwie pozycja ta pozwala spojrzeć całościowo na to, co stanowi szkołę katolicką we Włocławku: ukazuje ona jej historię i ludzi z nią związanych, wskazuje na cele i zadania, jakie przed nią stoją. Zawarty w niej materiał historyczny z pewnością zainteresuje badaczy, historyków oraz miłośników Włocławka, dostarczając wiedzy na temat historii miasta, szkolnictwa czy osób związanych z „Długoszem”. Album dostarcza nie tylko wiedzy historycznej, ale prezentuje także najnowsze wydarzenia z życia szkoły.

Podsumowując, należy wyrazić wdzięczność wobec redaktora ks. dr. Jacka Kędzierskiego, który podjął się trudu opracowania i wydania tego dzieła, poszukując autorów z różnych środowisk i gromadząc tak bogaty materiał ilustracyjny w jednej publikacji. Publikacja ta z pewnością pomoże czytelnikowi zrozumieć i poznać miejsce szkoły katolickiej w przestrzeni publicznej.

ks. Zbigniew Łukasik

 <https://orcid.org/0000-0002-2316-3318>;
zbyszeklukasik86@gmail.com

***In perpetuum rei memoriam. Troska biskupa Wiesława Meringa o dziedzictwo kulturowe i materialne diecezji włocławskiej*, red. L. Witczak, Włocławek : Wyd. Duszpasterstwa Rolników 2020, 189 s.**

<https://doi.org/10.52404/ttnwloc.stwl.23.39>

Zapewne najpierw w społecznościach akademickich zaczęły się pojawiać wydawnictwa nazywane księgami pamiątkowymi lub księgami jubileuszowymi. Środowiska naukowe dedykowały je najwybitniejszym postaciom spośród swo-